MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tat-13 ta' Gunju, 2005

Citazzjoni Numru. 1896/2001/1

Philip Camilleri.

-vs-

Gollcher Company Limited u Malta Maritime Authority.

Il-Qorti;

Rat l-att tac-citazzjoni pprezentata fis-17 ta’ Dicembru, 2001 li permezz taghha l-attur ippremetta:

Illi l-attur kien gie inkarigat mill-konvenuti jew min minnhom sabiex, fost xoghol iehor, jhott u/jew jghabbi containers jew trailers ghal fuq jew minn fuq il-vapur “Lince” li taghhom il-konvenuti Gollcher Company Limited huma l-agenti f’Xatt il-Kurcifiss;

Illi nhar it-3 ta' April, 2000, l-attur kellu incident fejn wegga' fuq il-lant tax-xoghol;

Illi dan l-incident sehh minhabba negligenza u traskuragni da parti taz-zewg entitajiet konvenuti jew min minnhom;

Illi b'rizultat ta' dan l-incident, l-attur garrab disabilita' u danni permanenti li jistghu jigu ppruvati fil-kawza;

Illi ghalkemm debitament interpellati diversi drabi sabiex jersqu ghal-likwidazzjoni u hlas tad-danni ngenti li gew sofferti mill-attur, il-konvenuti baqghu inadempjenti;

Ghalhekk jitolbu lil din l-Onorabbli Qorti ghaliex m'ghandhiex;

1. Tiddikjara lill-konvenuti jew min minnhom responsabbli ghall-incident illi sehh nhar it-3 ta' April, 2000 waqt li l-attur kien qieghed jaghmel xoghol fuq il-vapur "Lince" f'Xatt il-Kurcifiss, b'rizultat ta' liema l-attur wegga' u sofra danni permanenti u dan minhabba negligenza u traskuragni da parti tal-konvenuti jew min minnhom;

2. tillikwida d-danni kkagunati lill-attur f'somma li tista' tigi likwidata okkorrendo bl-operat ta' periti u esperti nominandi;

3. tikkundanna lill-konvenuti jew minn minnhom ihallsu lill-istess attur s-somma hekk likwidata u dikjarata bhala dovuta minnhom in linea ta' danni kif fuq imsemmi;

Bl-ispejjez kontra l-konvenuti jew minn minnhom, li huma minn issa ngunti sabiex jidhru ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-attur mahlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tas-socjeta' konvenuta Gollcher

Company Limitedipprezentata fis-6 ta’ Frar, 2002 li permezz taghha eccepixxiet:

Illi t-talbiet attrici kif dedotti fil-konfront taghha huma infondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu respinti bl-ispejjez billi mhuwiex minnu illi huma responsabbli ghall-incident in kwistjoni jew li kienu negligenti jew traskurati fil-konfront tal-attur.

Illi l-fatt li l-eccippjenti jagixxu bhala agenti tal-vapur “Lince” ma jirrendihomx responsabbli ghall-incident de quo u lanqas jista’ jinghad illi inholoq rapport dirett bejn is-socjeta eccippjenti u l-istess attur meta huwa gie inkarigat jaghmel xi xoghol abbord l-imsemmi bastiment.

Illi minghajr pregidizzju ghall-premess, kwalunkwe responsabbilita u danni konsegwenzjali li jistghu jigi attribuiti lill-eccippjenti ghall-incident in kwistjoni ghandhom jigu kwantifikati u limitati a tenur tal-artikli 347 et seq tal-234 tal-Ligijiet ta’ Malta.

Rat id-dikjarazzjoni tas-socjeta’ konvenuta mahlufa minn Michael Chetcuti Bonavita, I.D 178048(M) u l-lista tax-xhieda.

Rat li l-Awtorita’ Marittima ta’ Malta debitament notifikata naqset li tipprezenta nota ta’ l-eccezzjonijiet u ghalhekk baqghet kontumaci skond il-Ligi.

Rat il-verbal tas-seduta tal-25 ta’Mejju, 2005 li permezz taghha il-kawza thalliet ghas-sentenza dwar il-kwistjoni tar-responsabbilita’ ta’ l-incident in kwistjoni.

Ikkunsidrat;

Illi kif jidher mill-atti tal-kawza din hija kawza fejn l-attur qed jitlob li l-konvenuti jinstabu responsabbli ghall-incident in

kwistjoni waqt li hu kien qed jahdem fuq il-vapur li tieghu is-socjeta’ konvenuta hija agenta. Qed jitlob li l-istess socjeta’ bhala tali u l-Awtorita’ konvenuta bhala l-awtorita’ li tassenja x-xoghol in kwistjoni jinzammu responsabbli ghall incident.

L-attur spjega a fol 37 tal-process kif gara l-incident; “*Hin minnhom konna qed norbtu kien hemm xi naqra zejt biex jiehu l-ktajjen u hmieg u saqajja marret, zelqet, giet taht saqajja...*”. Meta xehed Moses Zammit li kien qed jahdem mieghu fil-hin ta’ l-incident dan ma semma ebda zjut u qal li kien *jahseb* li saqajn l-attur giet mall-katina li jkunu qed jorbtu biha. (fol 44 *et sequitur*).

Joseph Azzopardi, *Assistant Manager* mas-socjeta’ konvenuta, a fol 53 spjega kif jigi assenjat ix-xoghol; “L-*agenzija tkun taf in-numru tal-containers u trailers li ser jinhattu jew ser jitghabbew. Abbzai ta’ dak l-agenti ghandu appuntat stevedor foreman. Jaghti dawn id-dettalji lill-istivedore forman u l-istevedore jorganizza l-haddiem tax-xatt minghand il-port worker scheme biex ihollu l-ktajjen u jorbtu l-ktajjen skond kemm hemm bzonn*”.

Gie diversi drabi ritenut mill-Qrati taghna illi min jipprovdi x-xoghol hu marbut li jara li l-haddiem li jkun jahdem mieghu jew ghalih ikun protett mill-perikli li jgibu maghhom l-istess kondizzjonijiet li fihom jahdem l-impjegat. Dan ghalkemm ma jfissirx li kull incident li jigri fuq il-post tax-xoghol huwa tort ta’ l-employer, ifisser li f’kawzi simili l-konvenut irid jipprova li jkun ha l-prekawzjonijiet kollha biex tara li l-incident ma jigrix.

Fil-fehma tal-Qorti pero’ dan il-kaz ma ghandux jigi trattat a bazi ta’ relazzjoni bejn *employer* u haddiem fis-sens legali taghha. L-attur ma hux impjegat la mas-socjeta’ u lanqas ma’ l-Awtorita’ konvenuta. Fil-fatt il-haddiema tax-xatt huma *self-*

employed u jigu assenjati x-xoghol kif spjegat. Ghalhekk dejjem fil-fehma tal-Qorti ma jistghux u ma ghandhomx f'dan il-kaz jigu applikati r-regoli stabbiti mil-Qrati f'kazi fejn il-haddiem iwegga fuq il-post tax-xoghol tieghu fejn ix-xoghol jigi assenjat mill-*employer* ghaliex din ir-relazzjoni guridikament ma tezistix.

Dan lanqas ma jfisser li minn ipprovda x-xoghol ghall-attur ikun ezenti minn kull responsabbilita' ghaliex dejjem japplika l-principju stabbilit fil-Kodici Civili illi min ikun il-kagun ta' hsara lil haddiehor ghandu jwiegeb ghaliha (Artikolu ..). Biss f'dan il-kaz l-attur irid jipprova l-kaz tieghu fi grad ikbar milli kieku hu mpjegat mal-konvenuti ghaliex it-tendenza tas-sentenzi msemmija hija kif gia' spjegat, illi l-konvenut irid igib il-prova li ha l-prekawzjonijiet.

F' dan il-kaz pero' sid il-vapur certament kellu l-oneru jara illi l-istess vapur ikun nadif bizzejjed biex jista' jsir il-hatt go fih ghaliex hu naturali li z-zjut huma konducenti ghaz-zlieq u allura jekk kien hemm iz-zejt u kien dan il-kagun tal-incident, certament is-sid tal-vapur ghandu jkun ritenut responsabbli. Wiehed jifhem li vapuri ta' merkanzija ma jistghux ikunu nodfa kemm wiehed jixtieq minhabba n-natura tax-xoghol li jsir fuqhom izda certament illi l-presenza ta' materjali li minnhom infushom iwasslu ghaz-zlieq hija perikoluza meta jsir ix-xoghol tal-hatt. Hija ukoll fehma tal-Qorti li l-Awtorita' Marittima ghandha tezercita supervizjoni fuq affarijiet simili.

Fl-istess hin il-Qorti thoss li l-attur seta' ma kienx attent bizzejjed meta kien qed ihott ix-xoghol in kwistjoni u hu probabbli li aljena rasu meta gara l-incident. Haddiem ta' esperjenza bhalu (jirrizulta li ilu kwazi hamsa u ghoxrin (25) sena jaghmel dan ix-xoghol) ghandu jobsor li jista' jkun hemm materjal li jwassal ghaz-zlieq fuq vapuri simili, minghajr ma wiehed jiskolpa lill-konvenuti.

Fuq dawn il-kostatazzjonijet il-Qorti issib lill-partijiet ko-responsabbli ta' l-incident in kwantu ghal terz (⅓) lill-attur u terz (⅓) kull wiehed lill-konvenuti.

Ghaldaqstant il-Qorti tiddeciedi dwar l-ewwel talba billi tiddikjara l-konvenuti responsabbli ghall-incident in kwistjoni in kwantu ghal terz (⅓) kull wahda minnhom.

L-ispejjes jigu sapportati kwantu ghal terz (⅓) mill-attur u terz (⅓) kull wiehed mill-konvenuti. Il-Qorti ghalhekk tordna li l-kawza titkompla fuq iz-zewg talbiet l-ohra ta' l-attur.

Moqrija.

< Sentenza In Parte >

--------------------------------TMIEM--------------------------------